

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada Mețianu No. 1.

Tip. „Erdélyi Hirlap”

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

† Ferdinand I. Rege al României. 1914-1927.

Divinitatea neînțeleasă, nepătrunsă de mintea omenească, a chemat la sine pe cel mai iubit, mai mult admirat și mai glorios Rege. Ferdinand I. Regele alinător de dureri a Românilor descătușați de sub stăpâniri streine, înfăptuitorul visului strămoșesc al acestui neam, părintele îndurerărilor crâncenului război, tată al celei mai recunoscătoare națiuni, a murit în noaptea zilei de 20 Iulie, Sft. Ilie la orele 2 și 15 minute.

O țară, un popor întreg își plânge blândul și înțeleghătorul Stăpân, care, în cursul domniei Sale a știut să fie alături de poporul Său în ceasuri de restriște ca și în momente de fericire.

Milioane de inimi sunt îndurerate și milioane de suflete își varsă lacrimile de cea mai cumplită durere în urma pierderii divinului său Rege.

Neîntrecută a fost blândețea și bunătatea sufletului Său și neînduplecată a fost voința dumnezească care i-Lia din mijlocul nostru.

Durerea nefermărită ce o avem în inimile noastre în urma pierderii înțeleptului nostru Stăpân ne îndreaptă privirea asupra poporului Român rămas orfan, aruncat pe drumurile destinului său necunoscut.

Ferdinand I. a fost un adevărat Rege. Iubitor al poporului Său și îngrijorat de soarta lui. Astăzi este despărțit de acest popor, care l-a fost devotat, de atotputernicul nemărginit.

Inconjorat de hienele ce-și pândesc prada, acest popor totuși va supraviețui marelui său comandant, căci sufletul Său blând și iubitor va pluti protegitor deasupra destinului poporului Său pentru care S'a jertfit.

Cu ochi scâlțați în lacrimi, cu genunchi tremurători, să apropie poporul Român de catafalcul Aceluia care l-a fost Rege și-l dă ultima sărutare pusă pe geolgiul ce acopere truditul Său corp, care cu toate încercările științei n-a putut fi scăpat din ghiarele nemiloasei morți.

Poporul Român face zid în jurul dinastiei, al cărui cap a fost neuitatul Rege, plângând pierderea Sa și asigurând-o de credința și devotamentul său.

El este mort, dar viu în inimile noastre.

Note biografice.

Ferdinand I. Rege al României, numele complet, Ferdinand, Victor, Albert Meinrad de Hohenzollern, al doilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern s'a născut la 24 August 1865 în castelul familiei Hohenzollern din Sigmaringen. Studiile gimnaziale le-a urmat în liceul din Düssel-dorf, studiile universitare a făcut la universitatea din Tübingen și Leipzig Studii militare a făcut la Cassel.

Regele Carol I. al României, după refuzul principelui Leopold de Hohenzollern și a principelui Wilhelm, — fratele principelui Ferdinand — de a fi moștenitor al tronului României, invită pe principele Ferdinand în țară. În anul 1882 El sosește la București. Propunerea ce i s'a făcut de a primi să fie moștenitorul tronului o acceptă și în 18 Martie 1899 deveni prin decret Regal „Alteță Regală” Principe al României, și înscris în rândul membrilor Senatului.

Trei ani de zile a stat în țară până deveni principe moștenitor. În acest timp a învățat, sub îngrijirea profesorului Vasile Pann, limba Românească, și a studiat cultura și istoria țării al cărei Rege trebuia să devină.

În anul 1889 9 Mai Ferdinand, moștenitorul tronului rostește prima S'a cuvântare în Senat, în Românește, pe care o dăm aci.

„Regimul monarchic reprezentativ — negreșit cea mai bună formă de guvern, căci dă poporului toate garanțiile — cere totuși, dela Suveranul care voește să-l aplice cu sinceritate o mare încercare și o cunoștință desăvârșită a întocmirilor și a oamenilor țării. „Voiu contopi astfel existența țării cu a mea; în mine veți găsi un coleg mândru de a conlucra la tot ce va da tărie și strălucire patriei noastre neatârnată.

În acelaș an 1890 Academia Română îl alege de membru onorific. La 16 Martie în ședința solemnă Principele Ferdinand rostește o cuvântare înălțătoare asupra limbii și literaturii Românești, dând dovadă că nu numai limba țării a știut să și o însușească, dar și cultura și istoria ei.

Astfel primind educație în spirit pur românesc, el iubește poporul pe care îl cunoaște și în trecutul său, iar poporul său la rândul său îl adoară.

În anul 1892 Decembrie 20 se căsătorește cu principesa Maria, Alexandra, Victoria de Coburg Gotha, nepoata Reginei Angliei. În ziua căsătoriei Sale Regele Carol I. îl înalță la gradul de maior. În 1895 devine locotenent-colonel și tot în acelaș an Colonel. În anul 1898 Principele este înaintat la gradul de general de brigadă, în 1904 general de divizie și în 1911 general de Corp de armată; apoi inspector general al cavaleriei, al armatei, Cap al regimentului 1 vânători din Craiova. Wilhelm II. împăratul Germaniei, unchiul său îl face proprietar al regimentului prusac 68, iar Francisc Iosif, împărat al Austriei îl numește proprietar al regimentului 96 infanterie. În anul 1909 Francisc Iosif îl decorează cu ordinul lănei de aur.

Campania din 1913 în Bulgaria o face în calitate de comandant suprem al armatei. Pătrunde în Bulgaria trecând Dunărea pela Zim-nicea și mărește teritoriul țării cu o însemnată parte ocupată dela bulgari.

Din căsătoria Sa cu principesa Maria de Coburg-Gotha s'au născut cinci copii. Cel mai mare fiu principele Carol s'a născut în 1893, căsătorit cu Elena principesa a Greciei, care a născut pe principele Mihai, Elisabeta s'a născut în anul 1894 și s'a căsătorit cu Gheorghe rege al Greciei azi detronat. Maria născută în 1899 este Regină a Serbiei, Nicolae născut la

1903 și Ileana născută în 1908. Toți fiii familiei regale au primit educație în spiritul religiei greco orientale, ortodoxă.

Urcarea pe tron.

Regele Carol I. al României încetând din viață în ziua de 27 Septembrie 1914 Principele moștenitor Ferdinand se urcă pe tronul țării Românești în 28. Septembrie 1914, depunând jurământ pe constituție și cetind în fața reprezentanților națiunii următoarea proclamațiune:

„Chemat prin grația lui Dumnezeu și voința națională a fi urmașul marelui întemeietor ce mi-a lăsat ca sfântă moștenire simțământul de iubire și credință al unui întreg popor, găsesc în dragostea mea pentru neam puterea de a pași fără șovăire spre îndeplinirea marelui, dar grelei mele sarcini. Pilda Aceluia pe care îl deplângem toți ca pe un părinte și convingerea că numai printr'o neîncetată propășire se poate asigura viața trainică a unui popor, îmi vor fi călăuză în sfortările mele spre a-mi jertfi întreaga muncă a vieții pentru dezvoltarea puterilor acestui Stat.

În îndeplinirea acestei înalte datorii, pe care o îmbrățșez cu neclintită credință și neștrămutată dragoste, stă cea mai dulce mulțumire ce o pot dobândi printr'înșă; aduc și cel mai adânc prinos de recunoștință Aceluia a cărui amintire este cea mai scumpă legătură între țară și casa mea.

În rodnică domnie, care face mândria istoriei noastre, primul rege al României a găsit cel mai puternic sprijin în unirea tuturor românilor în jurul tronului, ori de câte ori împrejurări mari impuneau această datorie. Sunt sigur că însuleșii de acelaș înalt patriotism românii vor ști și în viitor să dea tronului și țării unirea în cugetare și acțiune, care este singura cheazășie a unei sănătoase propășiri naționale. Dumnezeu, care după atâtea grele încercări a bine cuvântat munca acelora cari s'au devotat binelui acestui neam, nu va lăsa să scadă ceea ce cu atâtea

trudă s'a clădit și va ocroti cu dragoste pentru acest popor, munca fără pregăt pe sunt hotărât ca bun român și rege să închin iubitei mele țări”.

Regele Ferdinand și războiul mondial.

Cu doi ani după urcarea Sa pe tron Regele Ferdinand convoacă Consiliu de Coroană pe ziua de 27 August 1916 și hotărăște intrarea oștirilor Românești în război pe lângă armatele antantei. Operațiunile trupelor Românești îndreptate înspre Austria, Ungaria și Bulgaria, la început au fost norocoase. În urmă însă după tradarea aliaților ruși mica oștire a fost strânsă pe pământul Moldovei lui Ștefan cel mare, unde s'a ținut vitejește spre uimirea și admirația întregii lumi. De aicea își îndreaptă viteazul Rege oștile înspre dușman și reușește în 1918 să-l alunge din țară, pătrunzând în Ardealul unit pentru totdeauna cu patria mamă. Trupele Românești ocupă Basarabia și Bucovina și astfel Regele Ferdinand unește toată suflarea Românească sub acelaș sceptru reușind să desăvârșească opera lui Mihai Viteazul.

La 15 Octombrie 1922 Regele Ferdinand se încoronează Rege al tuturor Românilor.

Dela urcarea Sa pe tron până la moartea Sa a fost cu ochii țintiți asupra poporului Său, îndemnându-l la muncă rodnică, conducându-l pe toate căile cu înțelepciunea, blândețea și bunătatea Sa care a devenit proverbială.

Ședința Consiliului Municipiului Arad.

Față de tendința tot mai pronunțată a unora de a obține dela noul guvern disolvarea consiliului municipiului Arad, aceasta în ziua de Sâmbătă 16. I. c. oora 17. p. m. a ținut o ședință luând în discuție punctele de acuzațiune aduse deosebi primarului și delegațiunii permanente.

Intr'un număr trecut am arătat toate »gravele» acuzațiuni aduse și am arătat, că deosebi acele imputate Consiliului sunt fără nici o bază reală. Cunoscând prea bine obiceiul pământului, că națiunea de »bine» și »rău» este în funcție de apartenența la un partid sau altul, — nu ne facem nici o iluzie în privința disolvării acestui consiliu pe »baze legale». Membrii partidului nostru în acel consiliu, așteaptă calm și fără supărare evenimentele, ei au trecut prin alte focuri, cu recentele alegeri mai nou, decât să se lase emoționați de această »mică» disolvare». S'a adevărat numai din nou, că o conlucrare în spre bine, chiar în chestii de gospodărie orășenească ori județeană, nu este altfel posibilă decât numai cu oameni de același gând și aceeași morală, și că numai izbânda definitivă a partidului național-tărănesc este chezașia unei bune orânduiri în treburile Statului, Județului și Comunelor.

După un prelung și oboșitor referat a primarului în care se arată netemeinicia »capetelor de acuzație», consiliul a adus hotărârea, că nu vede cazul de a retrage încrederea primarului și delegațiunii permanente în urma gestiunii lor, — hotărâre care este echivalentă cu »decesul» cât mai apropiat a acestui consiliu, pentru a face loc D-lui Mărculescu, care în urma calității sale de fost șef a serviciului de siguranță din Arad și aiurea are toate însușirile corespunzătoare de a deveni primarul acestui prea frumos și de noi toți iubitul Arad. Fericiti cei cari cred, că aceste altfel se va întâmpla.

Dacă doriți să vă procurați

articole de strictă necesitate, de ocazie sau cadouri, cu prețuri avantajoase, cereți la **Dnei Salgó** Arad, S rada Consistorului 12. etaj I.

Turburări la Wiena.

Zilele de 15 și 16 Iulie au fost zile de tristă memorie pentru populația capitalei austriace. Aproape 300.000 manifestanți au încercat să ia în stăpânire orașul și în încăierările avute cu poliția au căzut morți vre'o 40 persoane. Numărul răniților între ce câteva sute.

Cauza turburărilor a fost sentința curții cu jurați care a achitat trei naționaliști acuzați pentru uciderea unui bărbat și a unui copil, însă în luna Ianuarie a acestui an, în localitatea Schattendorf din Burgenland, cu ocaziunea unei întruniri cu caracter politic ce au avut loc în localitatea numită Naționaliștii și socialiștii au convocat pentru aceeași zi și în aceeași localitate prietiniilor politici într'un meeting și în urna unei împrejurări cele două tabere s'au ridicat una împotriva celeilalte. Astfel s'a produs omorul.

În 15 Iulie curtea pronunță sentința de achitare, iar socialiștii au organizat o manifestație de protestare în contra juraților. Au pătruns în palatul justiției, au aruncat în stradă dosare pe care le-au ars.

Localul ziarului naționalist »Wiener Neuste Nachrichten» a fost devastat.

Turburările au luat proporții. S'a declarat greva generală. Toate legăturile cu Wiena s'au întrerunpt. Poliția a primit arme și munițiuni de război pentru a putea face față oricărui eventualități.

Astfel înarmată poliția a reușit în cursul nopții din 15 spre 16 Iulie să îndepărteze manifestații din centrul orașului.

S'a dat ajutoare militare din provincie. Totuși palatul justiției a ars prinzând foc dela actele aprinse în stradă. Manifestanții au oprit pompierii să stingă focul.

Muncitorii au luat în stăpânire palatul poliției după ce au devastat arsenalul armatei de unde și-au luat arme și muniții.

S'a cerut retragerea cancelarului Seipel și plecarea lui Schober prefectului de poliție, cerându-se în acelaș timp și retragerea guvernului.

Wienezii mai înstăriți au părăsit orașul în automobile luând drumul în spre frontiera cehoslovacă și ungară, circulația trenurilor fiind oprită din cauza grevei generale.

După ce guvernul a reușit să aducă cu vapoarele de pe Dunăre forțe militare din provincie, ordinea s'a restabilit, orașul luându-și aspectul normal. Turburările au încetat, iar încercările de resturnare a guvernului eșuând social-democrații cari ar fi dorit să pună mâna pe putere s'au asociat trupelor pentru restabilirea ordinii. Greviștii după 24 ore dela declararea grevei și-au reluat posturile, legătura telefonică s'a restabilit, comunicația regulată.

La început s'a crezut că turburările ar fi fost provocate de către Germania, cari militează pe lângă alipirea Austriei la Germania.

Totuși s'a odvedit în cele din urmă că vărsarea de sânge se datorește agenților Moscovei cari s'au folosit de demonstrația socialiștilor transformându-o într'o adevărată revoluție.

Se crede că înainte cu 2 săptămâni ar fi sosit la Wiena comuniștii Bela Kun stăpânul de altădată al Ungariei comuniste, și agitatorul Chlepko cari au organizat muncitorimea în adevărată trupe de asalt.

Între cei deținuți s'au aflat la vre'o 30 persoane trimise din Moscova, însemnate sume de bani.

După știrile primite mai târziu numărul morților se ridică la 80.

Guvernul s'a adresat populației prin placate invitându-l să-și păstreze reputația în fața lumii civilizate și să dea mână de ajutor pentru restabilirea liniștii.

Anchetele făcute mai târziu stabilesc că odată cu palatul justiției s'au distrus cărțile funduare a 10 circumscriptii și actele proceselor civile din Wiena.

În momentul de față blânzii și jovialii vienezi și-au reluat firul vieții lor liniștite pe care știu să o farmece și în cele

mai triste vremuri. Griile de toate zilele vor face să uite și ei zilele negre cari se abat din când în când asupra fiecărui om și asupra fiecărei națiuni. Cumintenia însă în lătură întotdeauna urmările rele ale unor acțiuni necugetate și pripite.

Domnul Iuliu Maniu dat în judecată

Apreciind recentele alegeri, Dl Iuliu Maniu, președintele partidului național țărănesc, în presa din Capitală, unde se poate încă spune liber și nestingherit ceea ce cugetă, crede și deosebi știe omul, — Bucureștii fiind lipsit de binefacerele cenzurii — a arătat, că »triumful» partidului liberal afară de ingerințele ilicite și barbare ale Administrației, se poate mulțumi împrejurării, că o mare parte a magistraturii uitându-și de sine și de menirea frumoasă, înălțătoare de a fi încarnarea dreptului și a legalității, în foarte multe județe s'a pretat de a face pe agentul electoral al partidului liberal măsluind ei însuși urna sau dându-se instrument ghiftuirii de urnă, împrejurarea poate cea mai importantă, care a adus »învingerea» atât de strălucită și, chiar de liberali, neașteptată.

Magistrații Tribunalului Sibiu, cu toate că dâșii nu au fost vizați direct de Dl Iuliu Maniu, simțindu-se jigniți au cerut D-lui Ministru de Justiție: Stelian Popescu; ori, cum îi zicea colegul său din Minister Dl Dr. N. Lupu, nu cu multă vreme înainte: Stelian Popescu, autorizație de a intenta, contra D-lui Iuliu Maniu, proces de calomnie, ceea ce D-Sa a încuviințat. Foarte bine, — numai că toată presa din Capitală, și cea independentă pusă în solda liberală, ca »Cuvântul», judecă de pripit gestul D-lui Stelian Popescu, căci de s'ar duce la bun sfârșit acest proces, — guvernul D-lui I. I. C. Brătianu și partidul liberal ar eși compromis din el. S'a dat și formula »stângării de procedură» prin amnestia, în care se va încadra și »infracțiunea» comisă de Dl Iuliu Maniu.

Și ce păcat! Dl Iuliu Maniu și întreg partidul național țărănesc dorește, a provocat acest proces, căci dacă este proces, să fie procesul, pe care îl face Țara prin Dl Iuliu Maniu, celor nevrednici, lipsiți de sentimentul îndatoririlor care cinstește și împodobește pe cel ce poartă cu vrednicie toga de magistrat. Chiar acești buni, — mulți încă har

Desvălirea monumentului lui Iosif Vulcan la Oradia-Mare.

În 7 Septembrie a. c. se va desveli la Oradia-Mare cu o deosebită solemnitate monumeutul ridicat memoriei lui Iosif Vulcan, membru al Academiei Române, întâiul președinte a »Societății pentru crearea unui fond de teatru român» și redactorul fondator al revistei »Familia» care peste 40 ani a fost singura revistă beletristică în Ardeal etc. Aceasta solemnitate, la care vor asista Academia Română toate autoritățile, societățile de cultură și de binefacere, promite a fi o adevărată sărbătoare națională. Nu ne îndoim, ca și din Arad și județ va căuta cât mai multă lume să ia parte.

Libertatea scrisului?

La noi în țară se scriu multe gazete și de multe feluri. Unele se scriu bine, altele mai slab. O gazetă urmărește un scop, cealaltă alt scop. Prima își laudă patronul, a doua patronii. Ex stă gazete cari urmăresc mereu senzații pe cari a doua zi le rectifică și sunt și de acelea cari sub scutul vreunei persoane marcante despoaie pe toți aceia cari sunt antipatici patronului.

Mai sunt, în afară de acestea, gazete cari urmăresc scopuri de ordin mai înalt, cari reprezintă anumite curente sociale. Aceste curente sociale la rândul lor, se bazează pe principii generatoare sau destructive.

Curentele sociale își au originea, desigur, la societatea umană, care lînde mereu spre o îmbunătățire a existenței sale, spre o înlesnire a perfecționării sale.

Principiile pe cari se bazează curentele sociale prezintă metodele și mijloacele, în general toate posibilitățile ce duc la fericirea societății. Prin urmare curentele sociale sunt curente politice, căci politica este arta care indică metodele și mijloacele prin cari omul nizește în spre mai bine.

Dintre curentele politice existente azi unele tind să asigure fericirea societății omenesti prin răsturnarea așezămintelor sociale existente și înlocuirea lor cu altele reformate, dar — ce e drept — neîncercate. Iar altele curentele politice — recunoscute ca fiind mai sănătoase — urmăresc revoluționarea societății, în cadrele așezămintelor actuale, prin impunere de respect a drepturilor fiecărui cetățean prin păstrarea legilor și prin așternerea de moravuri în adevăr omenesti, prin crearea de norme sănătoase ce duc întotdeauna la fericire.

Partidul Național-Tărănesc s'a dovedit a urmări această din urmă politică, deci respectarea legilor a drepturilor cetățenești și mînuire cinstită a bunurilor publice, în cadrele așezămintelor actuale.

Gazeta noastră s'a făcut organ al ecoului ce a găsit în sufletele tinerei generații din acest colț de țară principiile regeneratoare a vieții sociale dela noi pe cari s'a clădit partidul național-tărănesc.

O singură grijă avem în toată activitatea noastră: fericirea neamului Românesc. Nici o intențiune rea, nimic subversiv în ceace urmărim.

Revolta noastră împotriva celor ce ne socotesc drepturile cetățenești și legile acestei țări, este țipătul calmat prin cumpănirea noastră, a poporului Român. Nemulțumirile noastre sunt nemulțumirile țării. Nedreptățile și ilegalitățile săvârșite față de popor ne lovesc mai înainte pe noi, căci le apreciem din moment ce se produc, poporul le îndură doar, poate, în buna credință că așa îi este sortit să trăiască. Când cerem mai multă grijă din partea celor cari sunt chemați să conducă gospodăria statului o cerem pentru însăși „Statul” care este alcătuit din noi toți.

O apreciere neplăcută, la adresa partidului în siujba căruia se află, este radiată, presa partidului din chestiune poate calomnia, poate terteli în noroiul imoralității pe adversari în dragă voie.

Articole cari au cutreerat întreaga țară prin coloanele gazetelor din capitală, reproduse în gazetele din provincii, sunt aflate dăunătoare și se radiază.

Acestor fel de urmăririi sunt supuse în mod riguros gazetele Românești; cele străine pot injura statul Român, autoritățile, își pot bate joc de tot ce este Românesc căci nu sunt observate de acest organ căruia i se dă atîta importanță.

Și atunci care poate fi explicația admisibilă a existenței unui atare organ care este piedeca, și în cele mai normale împrejurări, a contactului păturei intelectuale dela orașe cu pătura mai puțin pregătită dela sate?

NOTE.

20 Iulie 1927.

... S'apropiase ca o umbră, încet, și-și întinse ghiarele sumbre și reci către Cel mai scump, Cel mai iubit și Cel mai mare Căpitan al nostru pentru a ni-l răpi Regele, pe Regele nostru, al României întregi! Fantoma a pătruns pe nesimțite în Curtea împărătească și se opri în fața patului regal spre a îndeplini porunca grea primită dela Creator. În adevăr grea a fost: a trebuit să ia cu sine pe un rege iubit și iubit de poporul său.

... Livezile și pădurile, râurile și izvoarele, munții, pe unde trecea, se prosternau cerându-i milă, fantoma însă nu ascultase, trecu înainte și în miez de noapte bătu la porțile regale. Coasa-i fatală lovi cu putere și căzuse Acelce era al nostru, al Țării, al Românilor: Regele! Iar în zorțile zilei primul dangăt de clopot al Castelului Peleş răspândi trista veste, moartea gloriosului Rege Ferdinand I.

Țara a îmbrăcat acum haină de doliu, căci acel pe care cu drag îl numea: Vodă, Crai, Împărat... Regele Ferdinand I. nu mai e între cei vii! Oștirea-i vitează își deplânge acum Căpitanul înțelept și bun, căci perdu-se pe Cel mai bun și Cel mai înțelept dintre căpitani.

Acelce cu iubire strîngea cu o mână la plețu-i pe toți fiii unui neam și cu mîndrie înfîgea cu alta Albastrul-galben-roș pe murii trufași ai cetății Budapestei, Acelce împlinise visul unui neam, înțeleptul și marele Vodă Ferdinand a murit lăsând în urmă, nouă orfanilor săi drept moștenire o pagină frumoasă, una din cele mai frumoase, a Istoriei neamului, pagina vieții Sale a făuritorului Marelui Românii, pagina care s'o păstrăm și căreia să ne închinăm d'a pururi...
PEGHEPE.

Progres în cultura națională.

De câte ori n'am trecut prin vre'o comună și n'am întâlnit câte un cinematograful, unde vedeam îndesați țărani noștri dornici de a vedea o piesă jucată în cinema.

Se bucurau cu toții, auzam strigăte de bucurie, vîcăreli, răsete etc. adică imitau actorii în natură.

La sfârșit plecau cu impresii plăcute, discutând originea piesei și a actorilor, întrebându-se că ore de ce români (noștri) nu fac și ei un film românesc că doar suntem în țara Românească și am voi să vedem cultura națională.

Unii răspundeau căr fi incapabili de astfel de lucruri, comentând diferite chestiuni până când dădeau cu ochi de mine.

Văzându-mă veneau la mine și mă întrebau. Eu le răspundeam că, va veni timpul care nu este departe când vom avea piese și artiști români.

Intr'adevăr, într'una din zile întâlnesc în orașul Arad, pe un domn anume Marculescu, venit de curând din capitala Franței, unde învățase meseria de artist de cinematograful și unde a rolat în mai multe piese.

Dlui îmi spunea că, dorește să facă o școală de cinematograful unde să pregătească artiști români pentru ca să desvoalte cultura națională și pe terenul acesta.

Zis și făcut, inițiativa a fost pusă în aplicare și sperăm că nu peste mult timp intelectualii și țărani români vor avea posibilitatea de a se distra la cinematograful cu filme românești.

Pentru încurajarea acestei culturi care pretinde multă energie morală și materială, e de dorit ca domni proprietari de cinematografe, să aibe în vedere filmele cu producții naționale, oferind publicului filme românești cari la tot cazul vor produce o senzație foarte mare.

T. T.

O interesantă declarație a Dlui V. Goldiș.

La consfătuirea comitetului de direcție a Partidului Poporului ținută nu de mult în Capitală, după expozeul Dlui general Avarescu, s'a ridicat Dl V. Goldiș, care a spus cam următoarele: Toată lumea dela noi este datoare să deschidă ochii la realitate. S'a dovedit pe deplin că în țară există o singură forță atot puternică: liberalii. Pentru ca aceștia să fie reduși la proporția normală, se impune un singur partid opus lor. Deci toate partidele de opoziție trebuie să se contopească. D-lui general Avarescu nu i rămâne de căt sa lichideze partidul, iar partidul în jurul căruia trebuie să se cristalizeze viitoarea forță antiliberală, este nelăgăduit cel național-tărănesc.

D. Goldiș a ținut să accentueze că aceste lucruri trebuiesc spuse lămurit, chiar și de d-sa, care are o situație excepțional de grea față de partidul național-tărănesc, și care de pe urma celor ce se vor hotărî, știe din înainte ce concluzii trebuie să tragă.

După cum aflăm pe cale particulară, cu toate opunerile Dlui Oct. Goga, — comitetul de direcție a primit punctul de vedere al Dlui V. Goldiș și a emis din sânul său pe D-nii: C. Garoflid, I. Petroviciu și Meissner pentru a căuta contactul cu Dl Iuliu Maniu.

Din partea noastră avem deplina satisfacție văzând, că Dl V. Goldiș s'a convins de viabilitatea definitivă și rolul mare cel are partidul național-tărănesc, atunci când încă nu de mult, acum 14 luni, îl credea dispărent.

Arestarea lui Dr. Iosif Siegescu în Budapesta.

Cine nu și aduce aminte de Dr. Szigesku Jozsef, patentatul renegat, cioclul școalelor românești d'înainte de războiu, patriotul maghiar neprihănit? Se știe, că numitul după Unire a rămas în Budapesta, ocupând demnități acolo, profesor universitar, prelat papal, consilier aulic, etc. ba a fost comisarul guvernului în chestiile românești din Ungaria. Acum primim niște știri bizare despre dânsul, cari invederează mai bine șubredul său caracter. A fost arestat de judele de instrucție din Budapesta pentru mituire și depus în penitenciarul Parchetului.

Dr. Siegescu s'a dat de a face afaceri, și fiind-că tendința de îmbogățire în mod repentin nu se prea poate pe cale cinstită, și el ca altă lume a ajuns în coliziune cu legea penală, și acum își ispășește păcatul cucernicul părinte în penitenciarul din strada Markó.

Numitul pentru o mită de 300. milioane coroane unguerești a exoperat ca trebuințele de combustibil (cărboni) ale clinicilor din Budapesta să se procure, fără a se ținea licitație, dela societatea de cărbuni Salgótarján, împărțind mita cu Dr. Bela Szabó director administrativ al Universității din Budapesta, a cărei rector era în anul trecut micul infractor de azi. Paguba suferită în felul acesta de numita Universitate întrece suma de 1 milion lei.

Nu ne bucurăm de necazul nimănu, este însă o chestie de etică, ca toți pehli-vanii și escrocii să fie reduși la hădoasa lor valoare, — în interesul superior al societății omenesti.

— *Posta Administrației.* Rugăm pe toți abonații noștri, ca să-și solvească abonamentul căci în lipsă de plată din partea abonaților nici noi nu putem satisface obligațiunilor noastre. Ori tiparul, hârtia etc. costă chiar destule parale. Rugăm deci a trimite costul abonamentului.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

† Vasile Pârvan.

Prin dispariția lui Vasile Pârvan, cultura românească suferă una din cele mai grele pierderi, mai mult decât aceasta: una ireparabilă.

Nu se va găsi nimeni care să unească darurile cele mari adunate în cel care așa de repede părăsește o glorioasă carieră: cunoștinți archeologice și istorice de o imensă bogăție, o rivină nesfârșită alături de cea mai sistematică muncă, grija de cel mai neînsemnat detaliu alături de îndrăzneala celor mai înalte ipoteze. Toate făceau din el un archeolog privit ca egalul ori cui în străinătatea cea mai cultă, înfățișează mai cu autoritate acest domeniu.

Dar, inaugurând și conducând cu un prestigiu atât de incontestabil o nouă eră în istoria veche și preistoria țeritor noastre, el era încă mai mult.

Talentele lui de organizator erau excepționale. Dovadă cele două frumoase publicații periodice de care le-a dăruit științei mondiale. Dovadă mai ales crearea unui învățământ al archeologiei din care a ieșit o întreagă pleiadă de tineri erudiți cu cari orice nație s'ar putea mândri.

Era și un scriitor de mari însușiri, căruia nu-i era teamă de nici una din cutezanțele modernismului pe care-l încânta. Fără a fi un filosof în sensul specialiștilor mîntea lui superioară obișnuia să răscolească problemele mari care pe ațătia din noi ne încremenesc în atitudinea unei reverențe tăcute. Era unul din șefii tineretului asupra căruia avea o aproape mistică influență. Cuvîntul său cu profectice penum-

bre era primit în aceste cercuri ca al unui oracol.

Și idealistul convins, cu gîrcirea supranaturalului va fi el oare azi în stăpînirea tainei grozave care ni-l răpește așa de curînd?

(«Neamul Românesc»)

N. IORGA.

Ceva despre Titu Maiorescu.

În cuvîntarea ce a rostit-o d. Brătescu-Voinești la ședința festivă a revistei «Convorbiri Literare», care a ajuns o vrăstă rară în viața periodicelor noastre, de 60 ani, dsa a luminat un colț mai puțin cunoscut al sufletului lui Titu Maiorescu, (marele pontif al mișcării «Junimiste» reprezentată de această revistă. Desprindem din numărul jubilar al «Convorbirilor» acest pasaj:

«O cutie cubică, de aur masiv și ermetic închisă; cubică spre a nu se putea răsturna, de aur spre a nu rugini, ermetic închisă spre a nu pătrunde într'însa nici un bob de praf, așa părea Maiorescu; când însă deschideai cutia găseai într'însa o comoară de duioșie și de bunătate despre care nimeni nu a vorbit până acum. În general, când se vorbește despre dînsul, se insistă asupra inteligenței lui scilicet, asupra vastei lui culturi, asupra neîntrecutului lui talent și farmec de orator și de povestitor, asupra minunatelor lui calități de profesor și asupra spiritului lui de datorie; dar, din

pricina discreției cu care el înțelegea să facă binele și să-și ascundă induioșările, puțini sunt aceia cari știu că pe lângă toate acele însușiri, el mai avea și pe aceea de a purta sub aparența unei firii reci și echilibrate un suflet bun și duios.

Pe vremea de care vă vorbesc, nu era obiceiul să se plătească în bani colaborarea la reviste. Maiorescu găsește cel mai frumos și cel mai demn mod a o face. El oferea scriitorului să-l însoțească într'o călătorie. Așa mi-a plătit mie colaborarea la «Convorbiri»; și în cele cinci călătorii în care l-am însoțit, călătorii în care toate, absolut toate cheltuelile, dela plata biletului de tren până la costul țigărilor, erau în sarcina lui am putut să-l cunosc sub aspecte intime în care se vedea toată bunătatea lui.»

UN MESERIAȘ venit din America în foarte bună situație în vîrstă de 31 de ani, ar face cunoștința unei domnișoare inteligente, care ar dori să-l acompanieze îndărăpt în America. Scrisorile cât posibil să fie alăturate o fotografie. Adresele la adm. Românu sub „Pentru romîncă am venit”

Redactor responsabil Puticiu Pompiliu.

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul”

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plățirii în numerar se găsesc ni Magazinul GARAI, Piața Avram I. I.

„VICTORIA”

Institut de Credit și Economii Societate pe Acții.
Fondată la anul 1887.

Sediul Central: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 1-3. Telefon: 177 și 763. Adr. telegr. „Victoria”

Secția comercială și devize: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 29. — Telefon: 330, 520 și 860

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni - Exposituri: Săvârșin și Grăniceri (Otlaca)

Capital societar și fonduri proprii Lei 50,000.000
Resurse Lei 400,000.000.

Execută totfelul de operațiuni bancare.

Primește depuneri spre fructificare în Lei, Dolari ori alte valute străine, pe libele și în cont-curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont curent cu toate băncile din Țară și corespondenți în toate centrele mari ale lumii.

Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Intreprindere proprie „NORA” fabrică de mături și perii în Arad.